

ДОЦІЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ У ФІЗКУЛЬТУРНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Тарас Блистів,

Львівський державний інститут фізичної культури

Сучасна вища школа України потребує переходу на нову концепцію підготовки спеціалістів, яка забезпечить підвищення рівня професіоналізму, компетентності, інтелектуальної культури фахівця. Важливо, щоб отримуючи освіту, студенти формувалися як особистості, набували знань, вмій, ефективно реалізовували особистий потенціал.

Туризм, до розвитку якого прагне Україна, є багатоаспектним явищем і потребує підготовки фахівців різного профілю. Адже туризм тісно пов'язаний практично з усіма сферами життєдіяльності суспільства, посідаючи важливу роль у національній економіці, даючи додаткові надходження в бюджет, створюючи додаткові робочі місця, сприяючи оздоровленню громадян. Стан справ у сфері професійної освіти України у нових суспільно політичних і економічних умовах вимагає уваги і підтримки з боку держави.

Вчасно відчули кон'юнктуру ринку туризму заклади освіти, які готують для сфери фахівців з економіки, юриспруденції, страхування, надання банківських послуг, митної справи, харчування*

Для вирішення кадрової проблеми було створено декілька вищих і середніх навчальних закладів, що готують фахівців для цієї галузі: Інститут туризму, економіки і права; Інститут туризму Профспілок України; Ліцей туризму; Київський державний торгівельно-економічний університет; Київський інститут «Слов'янський університет»; Київський державний університет культури і декілька факультетів туристського спрямування в навчальних закладах Сімферополя, Харкова, Донецька, Полтави, Львова. Навчальні плани цих вищих закладів освіти (ВЗО) побудовані в основному за типом географічних факультетів, де основними напрямками є краєзнавство і туризм та агротуризм.

У перелічених вузах не всі навчальні програми, повною мірою та в достатньому обсязі мають спеціальні практичні дисципліни спортивно-оздоровчого напрямку. Досвід роботи навчальних закладів свідчить, що визначальним чинником ефективності підготовки є практичне навчання. Зміст і організація практичної підготовки фахівців для сфери туризму потребує оптимального науково-педагогічного обґрунтування, на основі використання вітчизняного і зарубіжного досвіду, нової моделі підготовки фахівців.

Дещо відстали за активністю забезпечення сфери туризму кадрами освітні заклади які здійснюють професійну підготовку фахівців для педагогічної, виховної, спортивно-оздоровчої роботи в туризмі. Зауважно, що підготовка фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму фактично не здійснюється.

Ми розпочали дослідження, присвячене формуванню змісту туристської освіти в закладах освіти фізкультурного профілю за спеціалізацією «Активний туризм».

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати й узагальнити літературні дані з проблем підготовки спеціалістів з туризму.

2. Сформулювати шляхи оптимізації змісту туристської освіти студентів фізкультурних вищих навчальних закладів (ВНЗ).

Для вирішення дослідницьких завдань і стало проведено теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел та опитування (анкетування). Анкетування проводилося серед учасників Всеукраїнського методичного семінару (м. Львів) за участю представників більшості областей України, керівників краєзнавчо-туристських центрів (КТЦ). У ньому взяли участь 23 респонденти. Всі вони мають педагогічну або гуманітарну освіту. Їхній вік 31—60 років. У 60 % опитаних стаж роботи перевищував 11 років.

Результати обробки анкет свідчать про важливість проведення в загальноосвітніх школах туристської роботи: 80 % респондентів вважають її дуже важливою, 15 % - важливою.

Одностайність думок (100 %) отримано у відповіді на запитання про доцільність підготовки фахівців з туристської роботи в закладах освіти фізкультурного профілю (ЗОФПр).

Серед форм туристської роботи які переважають у ЗОШ, 72 % назвали походи вихідного дня, 50 % - участь представників шкіл у районних, міських, обласних заходах, 45 % - походи під час канікул. Зауважмо, що респонденти, як правило, називали кілька форм роботи.

Характеризуючи за 5 - бальною шкалою сьогоденний стан туристської роботи в ЗОШ, 41 % керівників КТЦ називають його задовільним, 54 % - незадовільним.

Вказуючи на низку об'єктивних причин: фінансова скрута, невідповідна програмно-нормативна база, організаційна структура активного туризму, недосконала матеріально-технічна база, — більшість опитаних наголошують на кадровій проблемі (дефіциті фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму).

Так 77 % респондентів вважають, що стан туристської роботи дуже залежить від спеціалізованої підготовки фахівців, 23 % - опитаних переконані, що залежить.

На думку директорів КТЦ, обов'язкове введення спеціальності «Спортивно-оздоровчий туризм» (91 %), і проведення в інститутах фізкультури фахової туристської підготовки 2—3 роки (68 % респондентів); ще 15 % вбачають доцільність такої підготовки впродовж усього періоду навчання. Респонденти вважають, що освітньо-кваліфікаційний рівень фахівців має бути: спеціаліст — 80 % відповідей, магістр - 20 %.

Не залишаючи поза увагою існуючі кадрові ресурси, 95 % респондентів визнають важливість та доцільність підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців з туризму в ЗОФПр. Стосовно включення в традиційну педагогічну практику туристського розділу, то 81 % опитаних вважають його вкрай потрібним, 19 % — потрібним. У підсумку зазначимо: туризм, як сфера суспільної діяльності потребує фахівців різного профілю. На сьогодні здійснюється активна підготовка фахівців для сфери туризму закладами освіти економічного профілю.

Недостатньою є активність у підготовці фахівців з туризму у фізкультурних

навчальних закладах, тому проведення дослідження і формування змісту туристської підготовки фізкультурних фахівців є актуальними.

Список літератури

1. Закон України «Про Туризм», 1995 р. 15 верес., № 324/95-ВР.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 р. «Перелік напрямків та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вузах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями».
3. Стандарт географічно-краснавчої освіти та туристської підготовки у педагогічному вузі / Уклад. В.В. Обозний. - К.: Наук. світ, 2000. — 61с.
4. Квартальнов В.А. Актуальные проблемы туризма: Сборник научн. труд. 1996-1997 гг. Вып.1. — М.: РМАТ, 1997.
5. Концепція педагогічної освіти / Схвалено колегією Міністерства освіти України 23 грудня 1998 року, протокол № 17/1-5. — К., 1998. — 20с.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ ПО ОЗДОРОВИТЕЛЬНОМУ ТУРИЗМУ

*Александра Благий, Елена Андреева,
Национальный университет физического
воспитания и спорта Украины*

Современные социально-экономические условия ставят человека перед необходимостью совершенствовать свое здоровье. В сознании у многих произошло психологическое переосмысление отношения к собственному здоровью. Иметь хорошее здоровье теперь выгодно. Этот фактор выгоды может стать главным мотиватором каждого к улучшению собственного здоровья. Для этого есть весомый ряд социальных аргументов:

□ высокая стоимость предоставляемых медицинских услуг, а в перспективе — полное отсутствие бесплатного обслуживания;

□ большая конкуренция на престижные должности и растущая безработица — ситуация, в которой преимущественно отдается предпочтение неболеющим работникам;

□ вводимое на предприятиях и в учреждениях материальное и моральное стимулирование за отказ от вредных привычек, за отсутствие больничных листов, за успешное тестирование.

Данные общественные процессы находят отражение в государственной политике в сфере физического воспитания и спорта, которая предусматривает переориентацию отрасли на решение приоритетной проблемы — укрепление здоровья населения средствами физического воспитания и спорта, создание условий для удовлетворения потребностей каждого в борьбе за свое здоровье,